

TAJGA

Váňová Stanislava

Biom tajga

- biom = rozsáhlá oblast příbuzných rostlinných a živočišných společenstev, závislých na podobných podnebních a půdních podmínkách
- tajga = jehličnatý les, rozkládající se na většině území Severní Ameriky a Euroasie, ohraničený tundrou na severu a stepí na jihu

Charakteristika

- nejrozsáhlejší geobiom na zemi
- rozloha 12 mil. km²
 - 55% Eurasie (převážně Sibiř)
 - 40% Severní Amerika (Kanada)
 - 5% různé malé plochy
- 2/3 tajgy na permafrostu (východní Sibiř, část Kanady)

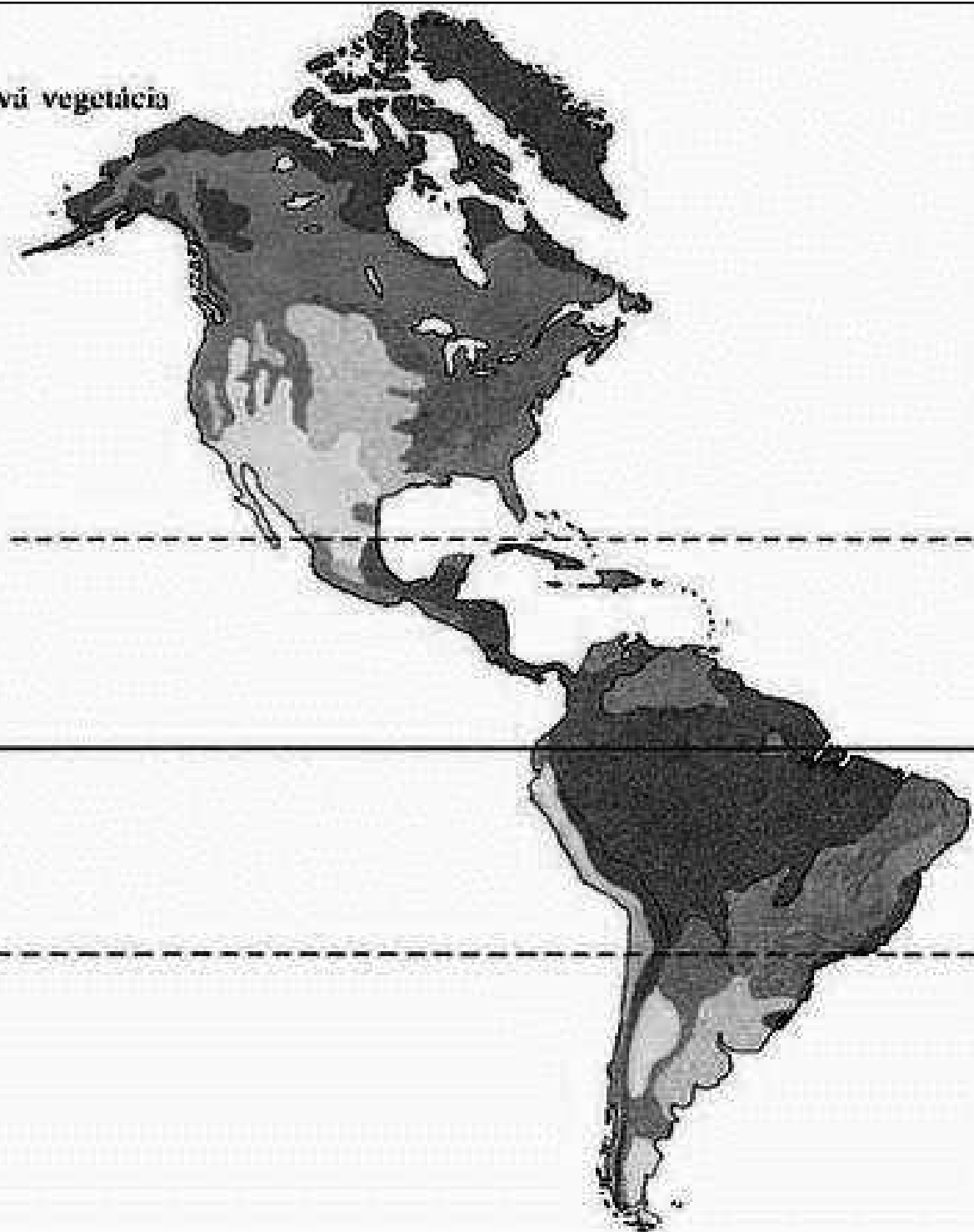
Výskyt

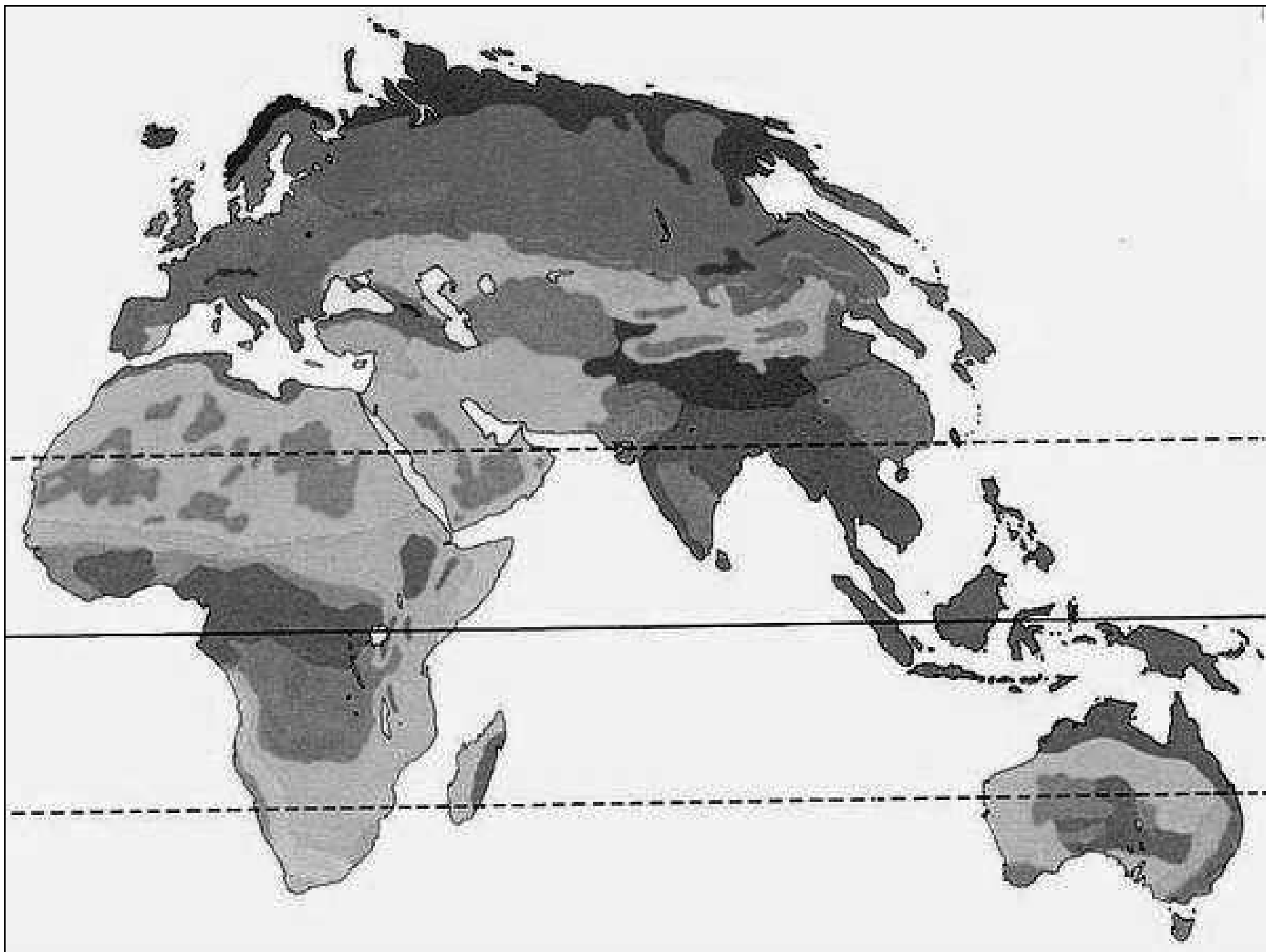
- Severní polokoule souvislý pás v mírně chladném boreálním klimatu
- Jižní polokoule výskyt jehličnanů v rozdílných klimatických podmínkách – jiný geobiom

Severní polokoule

- Euroasie: směr V – Z 8000km
- Severní Amerika: 5000 km
- Průměrná šířka 1000 km

- Tundra, vysokohorská flóra, ľadovcová vegetácia
- Ihľňnatý les
- Opadavý les
- Dažďový les mierneho pásma
- Tropický dažďový les
- Trávnaté porasty a savany
- Les s ľňňnými stromami a krami
- Polopűšľ
- Pűšľ

Druhy stromů

- lesy druhově chudé – smrk, borovice, jedle, modřín, bříza, topol, olše, vrba

- výška stromů sever – jih

severská tajga	15 - 17 m	40 - 50%

střední tajga	18 - 20 m	70 - 80%

jižní tajga	25 - 27 m	70 - 80%

Rozdělení

- tmavá (smrková) tajga
- světlá (borová) tajga
- modřínová tajga
- horská tajga – nižší zeměpisné šířky,
nadmořská výška kolem 1500m
- bažinná tajga – na nepropustném podloží
hladina podzemní vody vysoko

Tmavá tajga

- Úzký pruh Skandinávie – západní Sibiř
- Euroasie: Smrk ztepilý, smrk sibiřský, limba sibiřská, mechy, rašeliníky, borůvka
- Sev. Am: smrk sivý, jedle balzámová, smrk černý, smrk sitka

Světlá tajga

- borovice, modřín
- chudé půdy, nedostatek vláhy
- občas bříza, brusinka, borůvka, hasivka, lišejník

Modřínová tajga

- centrální a východní Sibiř, centrální Kanada
- extrémně kontinentální klima
- věčně zmrzlá půda, teplotní výkyvy
- modřín dahurský, vřes, brusinka, lišejník, mech, rajovník

Fauna

- podobní zástupci živočišného světa v Severní Americe i v Euroasii
- medvěd hnědý, vlk, liška, kuna, norek, rosomák, los, jelen, bobr, zajíc, veverka, v zimě sobi
- celá řada ptačích druhů: tetřev hlušec, tetřívka obecná, ořešník kropenatý, jeřábek lesní

Rosomák

- agresivní, nenasytné monstrum, které útočí na vše, co se hýbe
- při hledání potravy ujde až 30 km/den
- živí se lasicovitými šelmami, veverkami, ptáky, rybami

Tetřev hlušec

- lesní pták se silným zobákem veliký téměř jako krocan
- žijí i u nás – Šumava

- Ořešník kropenatý

- Norek americký

Klima

- výrazně kontinentálního charakteru
 - severní hranici - izoterma průměrných teplot nejteplejšího měsíce 10 °C
 - jižní hranice - 120 dnů s teplotou nad 10 °C
- 50 – 100 bezmrazových dnů
- značná amplituda mezi max. a min. teplotou (až 100°C)
- teploty nad 10 °C : 30 dní na severu, 120 dní na jihu
- srážky 250 - 750 mm/rok (okraje kontinentů až 3000 mm/rok)

Půdy

- podzoly: posun Fe, Al a organických sloučenin – kyselá, bez živin, s permafrostem
- regosoli: mladé, nepřilíš mocné
- ilimerizované, pseudogleje,
- nízká mineralizace

Dynamika

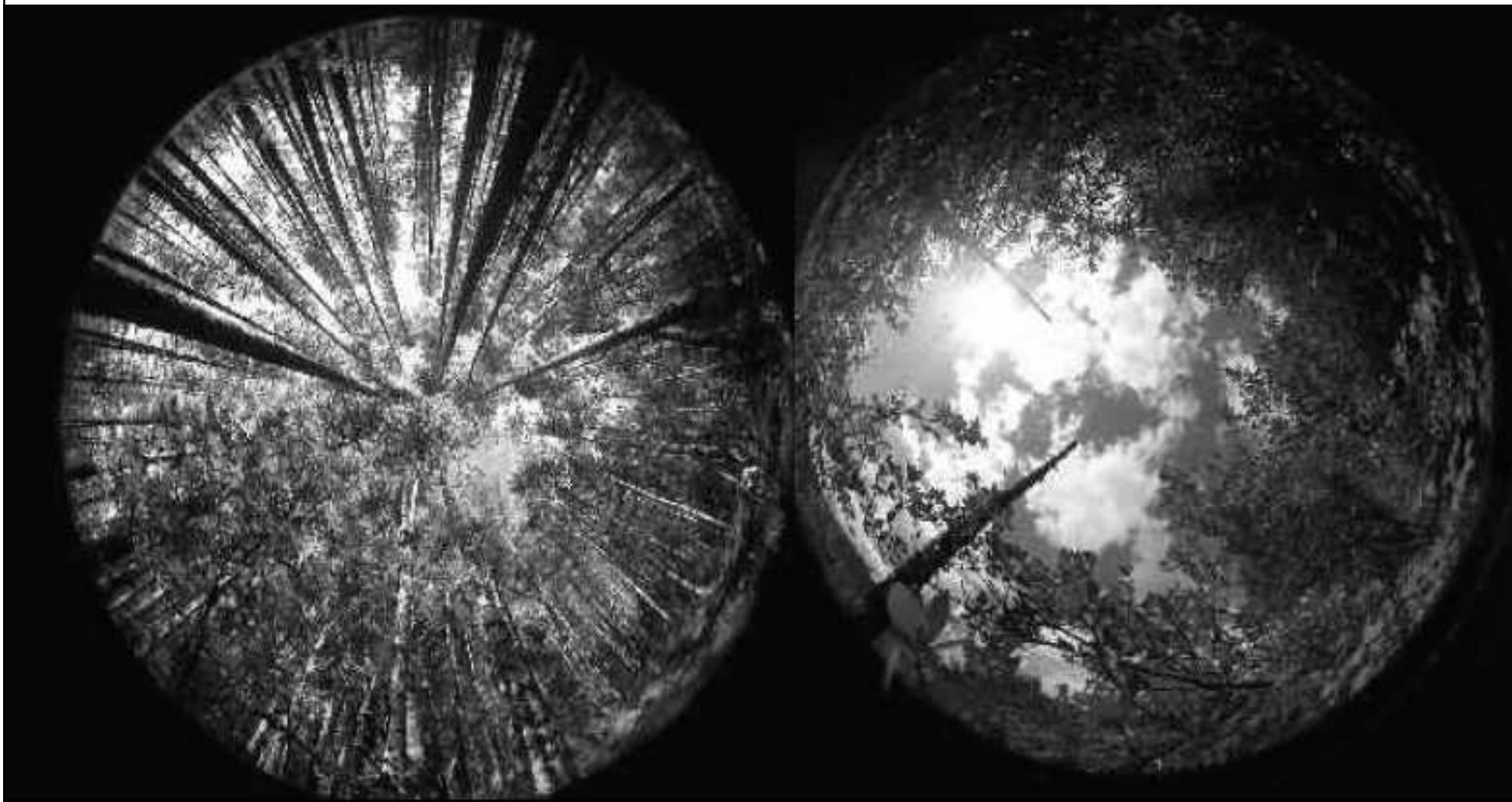
- 1 cyklus obnovy v tajze trvá asi 250-300 let
- požáry

Ekologické faktory

- mráz
- permafrost
- nedostatek světla v podrostu
- chladné léto
- sucho (i v zimě)
- požáry
- vítr: vývraty, polomy

Význam světla

Význam pro člověka

- zásobárna dřeva
- kožešinová zvíř

Ohrožení

- zpracování dřeva – celulózní a papírenské kombináty – ohrožení životního prostředí
- voda nejvíce ohrožená
- kalamitní výskyt hmyzích škůdců – kůrovec, obaleč, mniška

Zdroje

- Havrlant M., Buzek L. – Nauka o krajině a péče o životní prostředí, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1985
- Fyzická geografie II.
- www.sci.muni.cz/botany/hajek/ekologie/biomy.pdf